

UC Leuven
Limburg

MOVING MINDS

Een kwaliteitsvolle relatie opbouwen, hoe doe je dat nu? Samen-Spel

12 november 2019

Caroline.Vancraeyveldt@ucll.be

Context: België (schooljaar 2017-2018)

KLASSE

KLASSE

De klas van juf Jelke

Focus: kwalitatieve leerkracht-kind relatie

<https://www.klasse.be/129471/kwaliteitsvolle-relaties-kleuters-kleuterklas/>

Het belang van de rol van de leerkracht...

... in de (emotionele) ontwikkeling van kinderen

PREVENTIE	INTERVENTIE
Alle kinderen in de klas	Kinderen die 'onzichtbaar' zijn Kinderen die 'teveel negatieve aandacht vragen'

Preventie

- Voor alle kinderen: Grijp de kleine momenten van warme, kwalitatieve leerkracht-kind interacties in de klas!
(Film: 1min50-3min49)
- In het begin van de dag, gedurende de dag, op het einde van de dag,

Preventie

https://www.facebook.com/susan.o.parsons/videos/2471878559494289/UzpfSTY1OTM4NTE4NzQxNzM5NDoyMDU2MTI3ODAxMDc2NDUy/?q=ORGYD%20kindergroen%20eigen%20begr oeting&epa=SEARCH_BOX

ABC of Love en belang van WEDERKERIGHEID

Aanraken

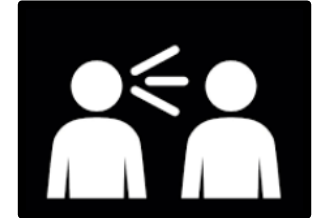

Glimlach

Beurt nemen

Stemgebruik

Vreugde delen

Fysieke nabijheid

Oogcontact

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

UNESCO
Associated
Schools

Preventie: leerkracht-kind relatie belangrijk voor alle kinderen

- **Sensitiviteit** als kernbegrip (film:3min49-..)
- Positieve gevolgen van **emotionele sensitiviteit van leerkrachten**
 - **afname in stress** hormoon (cortisol) van **kind én leerkracht** (Pianta, 2016, lezing aan UCLL + Hatfield & Williford, 2016)
 - Kinderen groeien meer over verschillende domeinen op korte én op lange termijn: **taal, geletterdheid, werkgeheugen, socio-emotionele domein**(o.a., Hamre et al, 2014)
- Klassen met veel **kansarmoede** profiteren meer van sensitiviteit (Pianta, 2016, lezing aan UCLL)

Het belang van de rol van de leerkracht...

... in de (emotionele) ontwikkeling van kinderen

PREVENTIE	INTERVENTIE
Alle kinderen in de klas	Kinderen die 'onzichtbaar' zijn Kinderen die 'teveel negatieve aandacht vragen'

Interventie (1)

Adam: een kleuter die niet opvalt in de klas (film: 8min40-10min40)

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Member of

UNESCO
Associated
Schools

Reflectie

© Can Stock Photo

Wanneer stuur je kinderen in de klas (in het lager onderwijs)?

Wanneer heeft het kind/de kinderen de bal in handen in de klas (in het lager onderwijs)?

Interventie (1)

Wat doet Samen-Spel nu met Adam? (film: 10min40-11min35, 29min40)

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

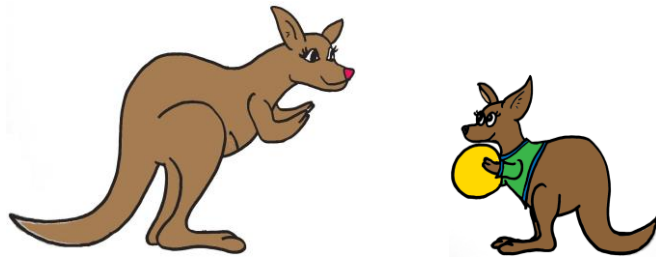
Member of

UNESCO
Associated
Schools

! Bij start van het jaar: connectie maken met àlle kinderen

Samen-Spel: Relatie-Spel

©2010, Playing-2-gether

Kind neemt de leiding,
leraar volgt

Leraar:

- observeert
- imiteert het spel van het kind
- beschrijft het spel van het kind
- benoemt de gevoelens van het kind
- houdt rekening met de relationele noden van het kind

DON'T-vaardigheden:

- Te veel vragen stellen
- Het kind prijzen

Het belang van de rol van de leerkracht...

... in de (emotionele) ontwikkeling van kinderen

PREVENTIE	INTERVENTIE
Alle kinderen in de klas	Kinderen die 'onzichtbaar' zijn Kinderen die 'teveel negatieve aandacht vragen'

Interventie (2)

Andy heeft het moeilijk...

Wat is er aan de hand? Incident-analyse aan de hand van het kader van Stuart Shanker (zie film: 12min52-18min55)

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Member of

UNESCO
Associated
Schools

Interventie

- Andy en Jelke zitten vast in negatieve interactie cirkels
 - Onderzoek heeft aangetoond dat externaliserend gedrag in het begin van het schooljaar, kan leiden tot meer leerkracht-kind conflict in het midden van het schooljaar, wat, op zijn beurt, kan leiden tot meer externaliserend gedrag op het einde van het schooljaar (Doumen et al., 2008)
 - En toch ... voor kwetsbare kinderen met bijv. een moeilijke thuissituatie, kan net die leerkracht-kind relatie kwaliteit het verschil maken (e.g., Buyse et al., 2010)
- Andy and Jelke moeten deze negatieve interactie cirkels doorbreken

SAMEN-SPEL

Reflectie

© Can Stock Photo

Wat neem je mee uit dit filmfragment van Andy en juf Jelke?

Wat kan een plaats krijgen in het lager onderwijs? Waar is nog vertaalslag nodig?

Samen-Spel

Doel

- Negatieve cyclus van leerkracht-kind interacties tussen Andy en Jelke te doorbreken
- Bedoeld om leraar-kind relatie kwaliteit te verbeteren

De basis

- Regelmatig positieve tijd met het kind doorbrengen in de klas
- Doorheen het volgen van het spel van het kind
- Op een andere manier het kind leren zien
- “Banking” time: positieve energie sparen voor als het moeilijk wordt

De ontwikkeling van Samen-Spel

Step 1: Samen-Spel als interventie

KU LEUVEN

Step 2: Samen-Spel als preventie
en interventie

Stap 3: Samen-Spel:
Internationale verspreiding

Stap 1: Interventie

Theoretische kaders

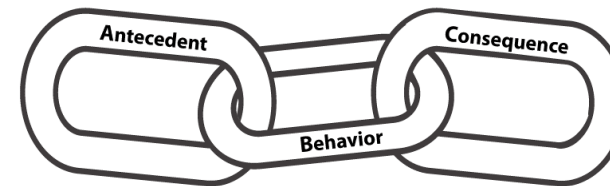
Leraar-kind relatie kwaliteit

Gehechtheidstheorie

(e.g., Pianta, Hamre, & Stuhlman, 2003)

Gedragmanagement leraar

Leertheorie

(Cowan & Sheridan, 2009)

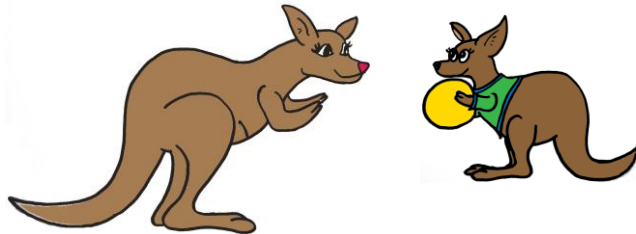
Stap 1: Interventie

KU LEUVEN

Leraar-kind spelsessies
buiten de klas

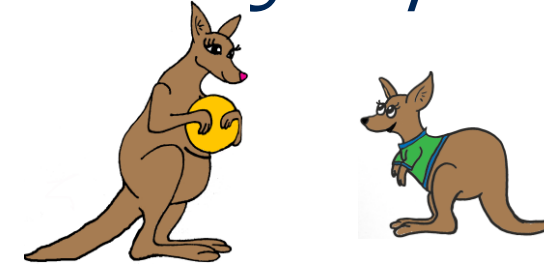
Relatie-Spel

©2010, Playing-2-gether

Kind neemt de leiding,
leraar volgt

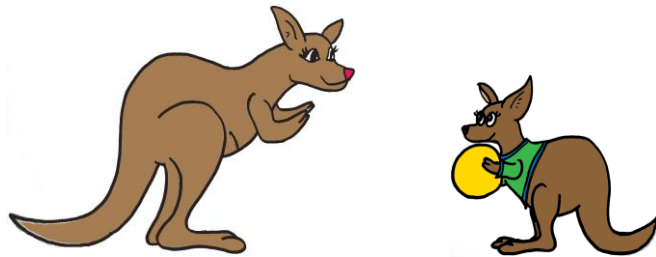
Regel-Spel

©2010, Playing-2-gether

Leraar neemt de
leiding, kind volgt

Relatie-Spel

©2010, Playing-2-gether

Kind neemt de leiding,
leraar volgt

Leraar:

- observeert
- imiteert het spel van het kind
- beschrijft het spel van het kind
- benoemt de gevoelens van het kind
- houdt rekening met de relationele noden van het kind

DON'T-vaardigheden:

- Te veel vragen stellen
- Het kind prijzen

Samen-Spel: Relationele behoeften

De belangrijkste **vragen** die je je moet stellen om de relationele behoeften van het kind te bepalen zijn:

1. waar heeft dit specifieke kind nood aan in de relatie met mij als leerkracht?
2. wat kan ik hem bieden?
3. waarom heeft het kind volgens mij deze specifieke behoefte?

Om deze vraag te beantwoorden kan je steunen op je eigen **observaties** in de klas, de observaties van andere leerkrachten of achtergrondinformatie die je hebt over het kind.

Vrijwel alle kinderen hebben nood aan een gevoel van aanvaarding, veiligheid, standvastigheid, ... In Relatie-Spel is het echter de bedoeling dat je goed nadenkt over **welke relationele behoeften bij dit kind het meest op de voorgrond staan.**

Samen-Spel

Relatie-Spelvaardigheid: omgaan met de Relationele behoefte van de kleuter.

= specifieke **noden** van het kind in relatie tot jou als leerkracht.

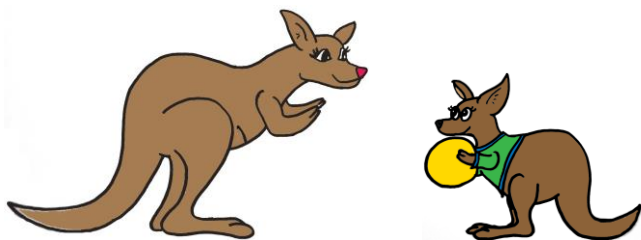
Voorbeeld: een kind dat regelmatig wil knuffelen, je hand wil vasthouden, op de schoot wil zitten, ... kan een **behoefte aan affectie** van jou hebben

Voorbeeld: Een kind dat gemakkelijk zegt dat hij het niet kan, het snel opgeeft als het niet lukt, kwaad wordt als het niet gaat, ... kan een **behoefte aan hulp of aanmoediging** van je hebben.

Voorbeeld: een kind dat veel komt vertellen over wat er thuis, op de speelplaats, in de vakantie, ... is gebeurd, kan een **behoefte aan een luisterend oor of aandacht** van je hebben.

Resultaten Relatie-Spel

KU LEUVEN

©2010, Playing-2-gether

Kind neemt de leiding,
leraar volgt

Bij kinderen met meer risico op
externaliserend gedrag:

- Leraar-kind relatie verbeterd
- Externaliserend gedrag daalt

Reference: Vancraeyveldt, C., Verschueren, K., Wouters, S., Van Craeyveldt, S., Van den Noortgate, W., & Colpin, H. (2014). Improving teacher-child relationships and teacher-rated behavioral adjustment amongst externalizing preschoolers: Effects of a two-component intervention. *Journal of Abnormal Child Psychology*. Advance online publication. DOI: 10.1007/s10802-014-9892-7

Vancraeyveldt, C., Verschueren, K., Van Craeyveldt, S., & Colpin, H. (2016). Samen-Spel in de kleuterklas: Interventie voor het versterken van leerkracht-kindinteracties bij kleuters met externaliserend gedrag. *Caleidoscoop*, 28, 28-33.

De ontwikkeling van Samen-Spel

Step 1: Samen-Spel als interventie

KU LEUVEN

Step 2: Samen-Spel als preventie
en interventie

Stap 3: Samen-Spel:
Internationale verspreiding

Stap 2: Samen-Spel als preventie en interventie

- Samen-Spel ***binnen*** de klas
 - Met één of meer kinderen
 - Voor alle kinderen
 - Film: De Klas van juf Jelke: <https://www.klasse.be/129471/kwaliteitsvolle-relaties-kleuters-kleuterklas/>

- Samen-Spel in de ***lerarenopleiding*** (UCLL)
 - Inbouwing in curriculum bachelor kleuteronderwijs + banaba buitengewoon onderwijs
 - Navorming: <http://samen-spelen.weebly.com>

Huyse, M., Vancraeyveldt, C., Bertrands, E., Vastmans, K., Peeters, E., Borghgraef, F., Colpin, H., Verschueren, K. (2016). Samen-Spel in de klas. *Kleuters & Ik*. Themanummer: De leerkracht maakt het verschil, 32(4), 6-10.

Vancraeyveldt, C., & Huyse, M. (2018). Hoe bouw je een hechte relatie op met je kleuters? De klas van juf Jelke. Klasse-artikel met zelfscan: <https://www.klasse.be/129471/kwaliteitsvolle-relaties-kleuters-kleuterklas/>

De ontwikkeling van Samen-Spel

Step 1: Samen-Spel als interventie

KU LEUVEN

Step 2: Samen-Spel als preventie
en interventie

Stap 3: Samen-Spel:
Internationale verspreiding

Stap 3: Samen-Spel: Internationale verspreiding

- Gevalsstudies: Samen-Spel uitproberen met leraren/kinderen uit Slovakije, Nederland en Portugal
- Internationale Website (eind januari 2020 beschikbaar):
<http://p2g.ukf.sk>
 - Theorie en praktijk
 - Filmpjes met voorbeelden
 - Coachingsmanual

Andere leestips

- Pnina Klein: MISC: Mediation Intervention for Sensitive Caregivers
<https://www.stibco.nl/index.php/mogelijkheden/misc>
<https://www.expoo.be/ontwikkelen-doe-je-samen-voorstelling-van-misc-werkboek-voor-begeleiders-van-babys-en-peuters>
- R. Pianta: grondlegger wetenschap kwaliteitsvolle-leerkracht kind interacties:
CLASS: <https://curry.virginia.edu/node/3492>
My teaching partner: <https://curry.virginia.edu/myteachingpartner>
- Boek "Spelenderwijs verbinden en hechten" : 100 spelvoorbeelden ter bevordering van hechting

Bedankt voor jullie aandacht !

